

Box 6202, 102 34 Stockholm
Telefon 010-788 50 00 • registrator@ivo.se
www.ivo.se • Org.nr 202100-6537

Granskad enligt 26:1
OSL (2009:400) /KL
och KD

Avdelning öst

Humana Assistans AB
myndighetspostassistans@humana.se
josefin.mikaelsson@humana.se

Ärendet

Inspektionen för vård och omsorg, IVO, har gjort en lämplighetsprövning av Humana Assistans AB och dess företrädare för att utreda om bolaget är lämpligt att bedriva verksamhet med personlig assistans, ledsagarservice, avlösarservice och hemtjänst.

Beslut

IVO återkallar Humana Assistans AB:s (org. nr. 556605-3996) tillstånd att bedriva verksamhet med personlig assistans, ledsagarservice, avlösarservice och hemtjänst.

Beslutet gäller omedelbart. Verksamheterna ges dock skälig tid för verkställighet av beslutet så att de enskilda som anlitat bolaget ges möjlighet att vidta nödvändiga åtgärder. Avvecklingen ska ske snarast och vara avslutad senast den 10 februari 2023.

Detta beslut kan överklagas till förvaltningsrätten, se bilaga 1.

Skälen för beslutet

IVO bedömer att Humana Assistans AB och dess företrädare inte uppfyller kravet på lämplighet i övrigt i 23 § tredje stycket lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, samt enligt 7 kap. 2 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453), SoL. Bedömningen grundas på följande omständigheter:

- Återkommande brister avseende anmälningsskyldighet och förvaltning av allmänna medel samt anordnar- och arbetsgivaransvar
- Bristande förmåga att efterfölja IVO:s tidigare beslut avseende författningskrav om att utveckla och säkra kvaliteten i verksamheten
- Brister i seriositet och arbetsgivaransvar gällande utländsk arbetskraft

Nedan redogör IVO för de omständigheter som leder fram till denna bedömning.

Kretsen som omfattas av lämplighetsprövningen

IVO har vid lämplighetsprövningen beaktat tillståndshavare Humana Assistans AB och dess ägar- och ledningskrets. Prövningen avser således följande juridiska och fysiska personer:

- Humana Assistans AB
- Humana Holding AB, org. nr. 556645-2206
(ägare till Humana Assistans AB)

- Humana Group AB, org. nr. 556697-0249
(ägare till Humana Holding AB)
- Johanna Rastad
(ordförande och styrelseledamot i Humana Assistans AB och Humana Holding AB samt VD, ordförande och styrelseledamot i Humana Group AB)
- Andreas Westerlund
(VD och styrelseledamot i Humana Assistans AB samt styrelseledamot i Humana Holding AB och Humana Group AB)
- Hans Dahlgren
(styrelseledamot i Humana Assistans AB, Humana Holding AB och Humana Group AB)
- Titti Lilja
(styrelseledamot i Humana Holding AB och Humana Group AB)

Återkommande brister avseende anmälningsskyldighet och förvaltning av allmänna medel samt anordnar- och arbetsgivaransvar

IVO bedömer att Humana Assistans AB (nedan kallat Humana) inte förvaltar allmänna medel på ett betryggande och korrekt sätt samt allvarligt brister i sitt anordnar- och arbetsgivaransvar. Bedömningen grundar sig på de omständigheter som framkommer av anmälningar och återkravsbeslut från Försäkringskassan samt anmälningar från kommuner gällande bolaget. Underlagen visar på misskötsamhet av allvarlig och systematisk karaktär, vilket har resulterat i att Humana upprepåt mottagit assistansersättning grundat på oriktiga uppgifter. Återkraven, riktade mot bolaget och dess assistanstagare, uppgår totalt till ca 100 miljoner kr.

IVO har sedan 2020 mottagit ett flertal anmälningar från Försäkringskassan rörande Humana. Detta utifrån att Försäkringskassan har en anmälningsskyldighet till IVO om det finns anledning att anta att en tillståndshavares lämplighet att bedriva personlig assistans kan ifrågasättas, enligt 110 kap 42 a § socialförsäkringsbalken (2010:110), SFB.

Till de flesta av anmälningarna bifogas beslut om återkrav avseende felaktig utbetalad assistansersättning. Beslut om återkrav innebär att den som mottagit assistansersättning grundat på oriktiga uppgifter eller underlåtit att fullgöra en uppgifts- eller anmälningsskyldighet, ska återbetala denna till Försäkringskassan. Detsamma gäller om assistansersättning i annat fall har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp och den som fått assistansersättningen har insett eller skäligen borde ha insett detta. Det framgår av 108 kap. 2 § SFB. IVO har utöver återkraven som kommit till IVO:s kännedom genom anmälningar från Försäkringskassan, tagit del av ytterligare beslut om återkrav från Försäkringskassan. IVO grundar sin bedömning på 26 beslut om återkrav, varav 22 är riktade mot Humana och fyra är riktade mot assistanstagare som Humana varit assistansanordnare för. Att även återkrav riktade mot assistanstagare är av relevans för lämplighetsbedömningen grundas i att Humana har ett ansvar som sträcker sig längre än att enbart vara administratör av uppdrag som assistansanordnare. Således visar även omständigheterna i dessa återkrav att bolaget inte förvaltar allmänna medel på ett

betryggande och korrekt sätt.

För att få assistansersättning utbetald från Försäkringskassan för utförd assistans har assistansanordnaren en skyldighet att lämna uppgifter som visar den arbetstid som assistenten har arbetat hos en assistanstagare, enligt 51 kap. 24 § 2 p. SFB. Vidare har en assistansanordnare en skyldighet gentemot Försäkringskassan att anmäla ändrade förhållanden som påverkar rätten till assistansersättning enligt 110 kap. 46 och 47 §§ SFB.

Varje återkrav riktat mot Humana eller dess assistanstagare har sin grund i att felaktiga uppgifter har lämnats till Försäkringskassan vid fler än bara några enstaka tillfällen. Vidare har de lämnade uppgifterna resulterat i återkrav om betydande belopp. Det har således inte rört sig om några isolerade händelser av felaktigt lämnade uppgifter. Återkraven omfattar 25 assistanstagare.

Av underlagen från Försäkringskassan framgår att Humana har lämnat oriktiga uppgifter i tidsredovisningar till Försäkringskassan och i flera fall brustit i följsamhet till sin uppgiftsskyldighet vid ändrade förhållanden som påverkar rätten till assistansersättning. Följden av detta är att Försäkringskassan har betalat ut assistansersättning till Humana för assistanstagare som i flera fall inte haft något hjälpbehov alls eller haft annat samhällsstöd och därmed inte varit berättigade till assistansersättning. Bolaget har även i flera fall redovisat tid för mer assistans än assistanstagares faktiska hjälpbehov.

Omständigheterna i besluten om återkrav där assistanstagarna haft mindre hjälpbehov eller inget hjälpbehov alls, visar att bolaget antingen agerat medvetet med kännedom om assistanstagarnas hjälpbehov och underlåtit att meddela Försäkringskassan eller att bolaget inte haft någon insyn i eller kontroll över att den utförda assistansen motsvarat assistanstagarnas faktiska hjälpbehov. Oaktat om bolaget har agerat medvetet eller inte, är det anordnaren som är ytterst ansvarig för assistenterna som utför insatsen gentemot assistanstagaren.

För det fall Humana inte agerat medvetet anser IVO det ytterst anmärkningsvärt att det inte har uppmärksammat att flera av dess assistanstagare haft ett väsentligt förändrat hjälpbehov eller inte haft något hjälpbehov alls under mycket långa tidsperioder, trots att en assistansanordnare ska ha sådan insyn i hur assistansen bedrivs för att kunna upptäcka förändringar. I några av besluten från Försäkringskassan framkommer även att Humana haft kännedom om ändrade förhållanden men inte meddelat detta enligt gällande regelverk, vilket är ännu mer uppseendeväckande. Det förekommer även fall där Humana har gjort anmälan till Försäkringskassan om ändrade förhållanden men där bolaget trots detta har fortsatt att lämna tidsredovisningar till Försäkringskassan i samma omfattning som innan förändringen och på så sätt mottagit assistansersättning felaktigt.

Det förekommer ett fall där Humana efter en intern kontroll har anmält till Försäkringskassan att en enskild tjänsteman inom bolaget medvetet uppgett felaktiga uppgifter på tidsredovisningar, vilket resulterat i att bolaget mottagit assistansersättning felaktigt. Trots att bolaget gjort rätt i att anmäla saken till

Försäkringskassan, kan det ifrågasättas varför tjänstemannen hann agera relativt länge innan bolaget uppmärksammade den interna oegentligheten. Även detta fall visar således att det varit bristande insyn i utförandet av assistansen hos assistanstagaren.

Vidare rör flera återkrav att assistans omöjlig kan ha utförts då assistenter och assistanstagare befunnit sig på olika platser. Detta visar enligt IVO att Humana allvarligt brister i sitt arbetsgivaransvar då bolaget bör ha en sådan organisation att det har kännedom om var assistenter och assistanstagare befinner sig.

Återkravsbesluten från Försäkringskassan är välmotiverade och har enligt IVO ett betydande bevisvärde, även med beaktande av att samtliga beslut ännu inte vunnit laga kraft. Denna bedömning har stöd i rättspraxis, se Kammarätten i Jönköpings dom den 16 december 2015 i mål nr 761-15 och Kammarätten i Stockholms dom den 28 oktober 2021 i mål nr 6480-21.

Övriga anmälningar från Försäkringskassan, som inte avser redan beslutade återkrav, handlar om att Försäkringskassan beslutat om indragen rätt till assistansersättning avseende assistanstagaren men ännu inte har behandlat frågan om återkrav. Även om Försäkringskassan ännu inte fattat beslut om återkrav i dessa ärenden visar anmälningarna att Humana har anordnat assistans till fler assistanstagare som inte har rätt till assistans, d.v.s. har lämnat fler oriktiga uppgifter i tidsredovisningar till Försäkringskassan. IVO har även mottagit en anmälan från Försäkringskassan som handlar om att Humanas assistenter upprepat redovisat tid för assistans samtidigt som assistenterna uppburit hel ersättning från en dagförmån. Enligt Försäkringskassan kan detta bero på att det i Humana är oordning med administrationen.

Av förarbeten till införandet av bestämmelserna om lämplighetsprövning i LSS framgår att anmälningar från Försäkringskassan som lämnas till tillsynsmyndigheten om att en ekonomisk förmån har beslutats eller betalats ut felaktigt eller med ett för högt belopp är av största vikt för den tillsyn som myndigheten har att utöva över assistansbolag (prop. 2012/13:1 Utgiftsområde 9, s. 233). Vidare framgår av samma förarbeten (s. 216f.) att det är en grundläggande förutsättning att en assistansanordnare som beviljats tillstånd för personlig assistans som tar emot och förvaltar allmänna medel, uppfyller lagar och föreskrifter på området. Av vikt är även att verksamhetsutövare hanterar de stora summor pengar som de tar emot på ett betryggande och korrekt sätt. Den enskilde bör tryggt kunna vända sig till en tillståndshavare i förvisning om att denna uppfyller lagens krav i alla avseenden.

Utöver anmälningarna från Försäkringskassan har IVO mellan 2020 och 2022 mottagit anmälningar från sex kommuner. Detta utifrån att även kommuner har en anmälningsskyldighet till IVO om de har anledning att anta att en assistansanordnares lämplighet kan ifrågasättas, enligt 15 § 11 p. LSS.

Anmälningarna avser olika brister hos Humana som assistansanordnare. Bristerna avser följande:

- Att assistanstagare inte har fått sina behov tillgodosedda till följd av bristande insyn i assistansen.
- Att Humana vid tre tillfällen inte har verkställt beslut om personlig assistans.
- Att Humana har haft undermåliga överlämningar av assistansuppdrag till kommun.
- Att Humana anställt en assistent som är beviljad daglig verksamhet enligt LSS och därmed inte står till arbetsmarknadens förfogande.
- Att Humana återkommande bryter mot arbetstidslagstiftningen.

Detta visar att även kommuner uppmärksammat att Humana brister i sitt ansvar som assistansanordnare och arbetsgivare.

Nedan redogörs för respektive återkrav samt anmälningar från Försäkringskassan och kommuner.

Återkrav från Försäkringskassan

Återkrav om 2 318 282 kr (beloppet är nedsatt från Försäkringskassans beslut den 7 maj 2018 om 2 820 620 kr)

Avser perioden juli 2013 - januari 2018 (perioden var tidigare juni 2012 - januari 2018)

Av Försäkringskassans beslut om återkrav framgår att två assistenter redovisat arbetstid som de inte arbetat som assistenter till en assistanstagare som haft Humana som anordnare. Den ena assistenten redovisade tid för utförd assistans hos assistanstagaren samtidigt som hen var på annat arbete eller befann sig utomlands. Assistenten har för Försäkringskassan berättat att hen och en annan assistent "hjälpit varandra när det behövts". De redovisade arbetstid enligt det schema som var framtaget tillsammans med Humana men tog inte hänsyn till faktiskt arbetad tid. Försäkringskassan bedömde att Humana inte haft rätt till assistansersättning gällande assistanstagaren för perioden juni 2012 – januari 2018. Detta då Humana som anordnare och arbetsgivare för assistenterna lämnat in underlag i form av tidsredovisningar och i dessa på heder och samvete intygat att assistansen var utförd enligt tidsredovisningen. Därmed lämnade Humana felaktiga uppgifter och orsakat de felaktiga utbetalningarna. Beloppet bestämdes till 2 820 620 kr.

Humana överklagade Försäkringskassans beslut och dom meddelades av Förvaltningsrätten i [REDACTED] ([REDACTED] i mål nr [REDACTED]). Förvaltningsrätten biföll överklagandet delvis och upphävde beslutet om återkrav för perioden juni 2012 – juni 2013. Detta eftersom rätten fann att återkravet var riktat mot fel person avseende denna period. I övrigt avslogs överklagandet.

Förvaltningsrätten konstaterar att det är ostridigt att den ena assistenten, för perioden juli 2013 – januari 2018, har redovisat assistans som inte har utförts. Assistansersättningen har därmed betalats ut felaktigt eller med för högt belopp. Felaktigheterna i tidrapporteringen är sådana att det inte går att avgöra i vilken omfattning assistenten faktiskt utfört någon assistans och Försäkringskassans insyn i assistanstagarens vardag och verkställigheten av assistansen är starkt begränsad. Därmed bedömer rätten att förutsättningar finns för att besluta om återbetalning av

assistansersättning som betalats ut under nämnda period. Av utredningen framgår att Humana fått en anonym anmälan under 2016 avseende assistentens attesterade tid. Humana inledde en intern utredning och försökte ta reda på vem den anonyma anmälaren var, men eftersom både assistenten och assistanstagarens mamma gjorde gällande att uppgifterna i anmälan inte var korrekta valde Humana att inte vidta fler åtgärder. Förvaltningsrätten menar att detta är omständigheter som medför att Humana skäligen borde ha insett att assistansersättning betalats ut felaktigt. Annat har inte heller framkommit än att bolaget haft möjlighet att skaffa sig korrekt information trots uppgifterna från assistenten och assistanstagarens mamma. Försäkringskassan fick omberäkna återkravet efter domen och fastställde det till 2 318 282 kr.

Humana har överklagat förvaltningsrättens dom och uppger att kammarrätten har meddelat prövningstillstånd. Målet är dock ännu inte avgjort.

Återkrav om 659 037 kr (beloppet är nedsatt från Försäkringskassans beslut den 7 mars 2019 om 3 389 703 kr)

Avser perioden februari - juli 2018 (perioden var tidigare juni 2016 - juli 2018)

Av Försäkringskassans beslut om återkrav framgår att assistanstagaren som Humana varit assistansanordnare för varit boende/befunnit sig utomlands i sådan omfattning att hen inte ansetts stadigvarande bosatt i Sverige och därmed inte har haft rätt till assistansersättning. Försäkringskassan påpekade att Humana inte anmälde till myndigheten att assistanstagaren och dennes assistent under lång tid varit boende/befunnit sig utomlands. Försäkringskassan bedömde därmed att återkrav av felaktigt utbetald assistansersättning skulle ställas mot bolaget. Återkravet omfattade belopp om 3 389 703 kr för perioden juni 2016 – juli 2018.

Assistanstagaren (som återkravet avser och därmed har klagorätt) överklagade Försäkringskassans beslut och dom meddelades av Förvaltningsrätten i [REDACTED] ([REDACTED] i mål nr [REDACTED]). Förvaltningsrätten biföll överklagandet delvis och upphävde beslutet om återkrav för perioden juni 2016 – februari 2018. Detta eftersom parterna kom överens om att det inte fanns förutsättningar för återkrav för perioden juni 2016 – februari 2018. I övrigt avslogs överklagandet.

Förvaltningsrätten ansåg att Försäkringskassans utredning gav stöd för att assistanstagaren under perioden februari – juli 2018 inte omfattades av svensk socialförsäkring. Förvaltningsrätten beaktade att en assistansanordnare, med hänsyn till sitt arbetsgivaransvar för de anställda assistenterna, typiskt sett bör ha en sådan organisation att de har kännedom om bl.a. var assistanstagare och assistenter befinner sig. Därför borde Humana skäligen insett att assistansersättning lämnats felaktigt och var således återbetalningsskyldigt för den assistansersättning som felaktigt betalats ut under februari – juli 2018. Försäkringskassan fick omberäkna återkravet efter domen och fastställde det till 659 037 kr.

Humana överklagade förvaltningsrättens beslut till högre instans men fick inte prövningstillstånd. Domen har vunnit laga kraft.

Återkrav om 53 942 kr, 14 juni 2019*Avser perioden maj 2017 - mars 2019*

Försäkringskassans utredning har visat att Humana felaktigt har lämnat tidsredovisningar om utförd assistanstid hos en assistanstagare som befunnit sig i skola, fritidsverksamhet eller korttidsboende, vilket är tid då assistansersättning inte får användas. Vidare framgår att Humana felaktigt har redovisat tid till Försäkringskassan för en av assistanstagarens assistenter som samma dag och tid arbetat på annat arbete.

Försäkringskassan har bedömt att Humana lämnat oriktiga uppgifter och därmed förorsakat att assistansersättning har utbetalats felaktigt.

Humana har inte överklagat beslutet och det har vunnit laga kraft.

Återkrav om 1 023 795 kr, 13 januari 2020*Avser perioden september 2018 – april 2019 (perioden var tidigare augusti 2018 - april 2019)*

Av Försäkringskassans beslut om återkrav framgår att Försäkringskassan via kommunen fick kännedom om att en assistanstagare som Humana varit anordnare för varit beviljad gruppboende enligt LSS sedan augusti 2018. Humana hade inte anmält ändrade förhållanden och utan fortsatt att skicka in tidsredovisningar om utförd assistans till Försäkringskassan, trots att assistanstagaren inte haft rätt till assistansersättning sedan augusti 2018.

Försäkringskassan har bedömt att Humana i egenskap av anordnare borde haft kännedom om att assistanstagaren flyttat till gruppboende. Vidare att bolaget inte har fullgjort sin anmälningsskyldighet och därmed lämnat oriktiga uppgifter som förorsakat felaktigt utbetald assistansersättning.

Humana har överklagat Försäkringskassans omprövningsbeslut och dom meddelades av Förvaltningsrätten i [REDACTED] ([REDACTED] i mål nr [REDACTED]). Förvaltningsrätten justerade återkravet att gälla från och med vecka 39 i september 2018 istället för augusti 2018. Dock framgår inte av domen att återkravsbeloppet justerats därefter. Överklagandefristen för förvaltningsrättens beslut har vid tidpunkten för detta beslut inte löpt ut.

Återkrav om 177 108 kr (beloppet är nedsatt från Försäkringskassans beslut den 28 maj 2020 om 265 663 kr)*Avser perioden januari 2017 - oktober 2019*

Försäkringskassan har gjort en fördjupad kontroll och funnit att en assistent hos Humana har redovisat arbetstid som hen inte kunnat utföra hos en assistanstagare. Hen har redovisat arbetstid hos assistanstagaren samtidigt som hen arbetade hos andra arbetsgivare. Assistenten redovisade även flera arbetspass efter varandra utan utrymme för nattvila. Vidare fann Försäkringskassan efter granskning av inlämnade tidsredovisningar från bolaget att dessa innehöll många felaktigheter

och att dessa inte var tillförlitliga då redovisningen inte stämmer överens med faktiska förhållanden.

Försäkringskassan bedömde att Humana lämnat in oriktiga uppgifter i inskickade tidsredovisningar till Försäkringskassan och att bolaget som anordnare av assistansen ska ha vetskap om de regler som reglerar utförandet av assistansen. Enligt Försäkringskassan har Humanas ansvar sträckt sig längre än att vara endast administratör av uppdrag som assistansanordnare och bolaget har förorsakat den felaktigt utbetalda assistansersättningen som det inte haft rätt till.

Humana överklagade Försäkringskassans omprövningsbeslut och dom meddelades av Förvaltningsrätten i [REDACTED] ([REDACTED] i mål nr [REDACTED]). Förvaltningsrätten konstaterar att Försäkringskassan har bedömt att det vid en granskning av tidrapporterna avseende assistenten har framkommit så många felaktigheter att den tidsredovisning som lämnats till Försäkringskassan inte är tillförlitlig vad gäller hela perioden januari 2017 – december 2019. Förvaltningsrätten gör ingen annan bedömning och anser således att Försäkringskassan har visat att utbetalningarna i fråga varit felaktiga.

Förvaltningsrätten anser även att det finns stöd i praxis för att en assistansanordnare som intygat riktigheten i uppgifter i tidrapporter kan hållas ansvarig i återkravshänseende som en följd av dess arbetsgivaransvar.

Förvaltningsrätten anser att vad Humana gjort gällande om att bolaget inte varit medvetet om att de timmar som redovisats har varit felaktiga saknar därmed betydelse för bedömningen om grund för återkrav föreligger. Däremot har förvaltningsrätten sänkt återkravets storlek med en tredjedel efter en bedömning ifråga om eftergift. Eftergift kan komma i fråga för att mildra konsekvenserna av det stränga personliga ansvar som följer av återbetalningsskyldigheten och för att anpassa beloppets storlek till den återbetalningsskyldiges ekonomiska och sociala situation. Vid tiden för detta beslut har överklagandefristen inte löpt ut.

Återkrav om 116 273 kr, 3 september 2020
Avser perioden februari 2016 - september 2018

Försäkringskassan har med anledning av återkravet inkommit med en anmälan till IVO den 1 mars 2021.

Av uppgifter från Försäkringskassans anmälan och beslut om återkravet framgår att Försäkringskassan vid en fördjupad kontroll konstaterat att tre av Humanas assistenter stod upptagna på timlistor som arbetande assistenter med redovisad utförd assistanstid hos en assistanstagare samtidigt som de arbetat hos andra arbetsgivare.

Försäkringskassan har bedömt att Humana i egenskap av anordnare är den som fått utbetald assistansersättning och som lämnat oriktiga uppgifter till Försäkringskassan och därmed förorsakat den felaktigt utbetalda assistansersättningen. Vidare att bolaget i egenskap av anordnare har ett

arbetsgivaransvar och bör ha kännedom om hur assistansen bedrivs och därmed känna till var dess anställda utför sitt arbete som assistenter.

Humana överklagade Försäkringskassans beslut och dom meddelades av Förvaltningsrätten i Göteborg (2022-06-20 i mål nr 804-21) som avslog överklagandet och fastställde Försäkringskassans beslut om återkrav. Av förvaltningsrättens bedömning framgår bl.a. att det förefaller ostridigt att bolaget lämnat oriktiga uppgifter och att en anordnare i egenskap av arbetsgivare ska tillse att uppgifterna som lämnas till Försäkringskassan om assistansen är korrekta. Det saknas i detta sammanhang betydelse att bolaget varit i god tro om uppgifterna. Humana överklagade beslutet till kammarrätten som den 1 december 2022 beslutade att inte meddela prövningstillstånd. Överklagandefristen för kammarrättens beslut har vid tidpunkten för detta beslut inte löpt ut.

Återkrav om 142 704 kr, 9 september 2020

Avser perioden mars - september 2019

Av Försäkringskassans beslut om återkrav framgår att en assistanstagare som Humana är anordnare för har beslut om assistansersättning under den tid som assistanstagaren arbetar fyra timmar per dag. Försäkringskassans utredning har visat att assistanstagaren inte haft med sina assistenter till sitt arbete. Humana har trots det ändå skickat in tidsredovisningar om utförd assistans under den tiden till Försäkringskassan.

Försäkringskassan har bedömt att Humana felaktigt har mottagit assistansersättning för den period återkravet avser och är den som lämnat oriktiga uppgifter samt förorsakat felaktigt utbetald assistansersättning.

Beslutet överklagades av Humana. Dom meddelades av Förvaltningsrätten i [REDACTED] i mål nr [REDACTED] som avslog överklagandet och fastställde Försäkringskassans beslut om återkrav. Förvaltningsrätten bedömer likt Försäkringskassan att bolaget har orsakat felaktig utbetalning genom att lämna oriktiga uppgifter om utförd assistans. Humana har överklagat förvaltningsrättens dom, kammarrätten har dock vid tidpunkten för detta beslut inte beslutat om prövningstillstånd.

Återkrav om 14 348 089 kr, 16 november 2020

Återkravet är riktat mot assistanstagaren och avser perioden november 2010 - juni 2020

Försäkringskassan har med anledning av återkravet inkommit med en anmälan till IVO den 11 december 2020.

Av uppgifter från Försäkringskassans anmälan och beslut om återkrav framgår att en assistanstagare som haft Humana som anordnare sedan 2004 har lämnat oriktiga och vilseledande uppgifter om sitt hjälpbehov och aldrig haft rätt till assistansersättning, vilket lett till att assistansersättningen drogs in. Återkravet skulle ha omfattat hela den period som assistanstagaren haft rätt till assistansersättning men har begränsats till de tio senaste åren på grund av

Försäkringskassans preskriptionsregler.

Försäkringskassan har i sin utredning, förutom att assistanstagaren överdrivit sitt hjälpbehov, även konstaterat att assistanstagarens assistenter redovisat mer arbetstid under ovanstående period än de kunnat utföra. IVO har utöver beslutet om återkravet tagit del av en sammanställning från Försäkringskassans utredning gällande assistenterna till assistanstagaren där det framgår att assistenterna befunnit sig på annan ort/i annat land, gått i skolan eller arbetat hos andra arbetsgivare samtidigt som assistans redovisats. Assistanstagaren har även befunnit sig utomlands och assistenterna i Sverige när de redovisat arbetstid. Därtill har alla assistenter betalat tillbaka större delen av sin lön till assistanstagaren, vilket framgår av kontoutdrag. En assistent har dessutom aldrig arbetat som assistent till assistanstagaren utan det har varit fråga om en uppgörelse där hen fått betala tillbaka större delen av sin lön.

Beslutet har vunnit laga kraft.

Återkrav om 3 834 095 kr, 7 maj 2021

Avser perioden augusti 2018 - december 2020

Försäkringskassan har med anledning av återkravet inkommit med en anmälan till IVO den 18 maj 2021.

Av Försäkringskassans anmälan och beslut om återkrav framgår att Försäkringskassan mottagit två anonyma anmälningar om att en assistanstagare som Humana anordnat assistansen för, inte haft något hjälpbehov alls. Det framgår av anmälningarna att assistanstagaren duschar själv, motionerar på egen hand, lagar mat, städar, står och går själv trots att assistanstagaren uppgetts vara rullstolsburen.

Försäkringskassan startade med anledning av detta en kontrollutredning som ledde till att assistanstagarens rätt till assistansersättning drogs in. Detta då hjälpbehoven bedömdes som överdrivna så till den grad att personen aldrig skulle ha beviljats assistansersättning från början.

Försäkringskassan har uppmärksammat ett flertal brister hos Humana och intervjuat åtta assistenter till assistanstagaren som lämnat samstämmiga svar. Av assistenternas svar framgår bl.a. att nyanställda inte behövt någon introduktion hos assistanstagaren. En assistent läste upp ett sms från en representant för Humana om att assistanstagaren själv gav instruktioner och att det inte var så avancerad hjälp som hen behövde. Humana har även sagt till en nyanställd assistent att assistanstagaren inte behövt hjälp med så mycket, men att assistenten ska laga mat, städa och tvätta. Vidare att assistanstagaren vid flera tillfällen valt att vara ensam när det varit assistenter som kommit som denne inte tycker om. En assistent uppger även att hen vid ett tidigare tillfälle försökt att signalera att något inte stod rätt till och tog kontakt med sin närmaste chef för att meddela något som kunde vara bra för anordnaren att känna till, men ansvarig på Humana visade inget intresse av att höra vad assistenten hade att berätta. En annan assistent skrev till Humana innan avslutad anställning att det kunde vara några saker som kunde vara bra för bolaget

att veta men Humana visade inte heller denna gång något intresse av att höra på det som assistenten hade att berätta. Det framgår av Försäkringskassans utredning att efter att Humana tagit del av Försäkringskassans anteckningar från samtal med assistenterna slutade bolaget att tidsredovisa utförd assistans hos assistanstagaren.

Försäkringskassan anger i sin utredning att Humana i egenskap av anordnare bör varit väl insatt i hur assistanstagarens hjälpbehov sett ut genom exempelvis uppföljningar, genomförandeplaner, möten med assistenter samt vid introduktionen av nyanställd personal. De direktiv som Humana ger till nyanställd personal stämmer inte överens med uppgifter om hjälpbehovet i beslutet om assistansersättning, vilket inte kan ha varit okänt för bolaget. Försäkringskassan menar att om en anordnare får kännedom om att hjälpbehovet ter sig av enklare karaktär finns grundad anledning att anmäla detta till Försäkringskassan, vilket Humana borde ha gjort i egenskap av anordnare.

Försäkringskassan har bedömt att Humana förorsakat den felaktigt utbetalda assistansersättningen genom att ha lämnat oriktiga uppgifter i tidsredovisningarna. Vidare att bolaget inte fullgjort sin skyldighet att anmäla assistanstagarens ändrade hjälpbehov.

Beslutet är överklagat av Humana och ska prövas av förvaltningsrätten.

Återkrav om 183 973 kr, 19 maj 2021

Avser perioden juni - december 2020

Av beslutet framgår att Humana skickat in tidsredovisningar som innehåller felaktigheter, detta då det finns tillfällen då assistenten tidsredovisat utan att ha arbetat. Assistanstagarens assistans har därmed inte utförts i enlighet med redovisad tid. Försäkringskassan har bedömt att assistansersättning inte kan anses ha använts till köp av personlig assistans och kan därför inte ligga till grund för utbetald assistansersättning.

Humana har överklagat beslutet, domstolen har ännu inte avgjort målet.

Återkrav om 196 669 kr, 22 juli 2021

Avser perioden augusti – november 2019

Av beslutet framgår att en assistanstagare som haft Humana som anordnare av sin assistans beviljats gruppboendestöd och daglig verksamhet, vilket innebär att rätten till assistansersättning upphör. Humana informerade Försäkringskassan om förändringen. Därefter tog det ett antal månader innan Försäkringskassan utrett rätten till assistansersättning, under tiden har Humana fortsatt att tidsredovisa till Försäkringskassan. Återkravet avser ersättning för assistans fr.o.m. det datum assistanstagaren bor på gruppboendet t.o.m. att Försäkringskassan utrett rätten till assistansersättning.

Försäkringskassan har bedömt att bolaget borde ha insett att utbetalningen var felaktig.

Bolaget begärde omprövning av beslutet, men begäran avvisades då den inkommit för sent. Därmed har beslutet vunnit laga kraft.

Återkrav om 505 164 kr, 28 september 2021

Avser perioden oktober – december 2019

Av beslutet framgår att Försäkringskassan i ett annat beslut bedömt att en assistanstagare som haft Humana som anordnare inte längre har rätt till assistansersättning. Detta på grund av att hen inte haft behov av hjälp med sina grundläggande behov mer än 20 timmar per vecka i genomsnitt. Assistanstagaren överklagade Försäkringskassans beslut. Kammarrätten beviljade inhibition av förvaltningsrättens dom samt Försäkringskassans beslut och beslutade sedan att inte bevilja prövningstillstånd, därmed upphörde inhibitionen att gälla. Med anledning av detta skulle assistansersättningen stoppas. Assistansersättning betalades dock ut under oktober – december 2019 utifrån Humanas inskickade tidsredovisningar då Försäkringskassan av oklar anledning inte meddelades om domen som innebar att inhibitionen upphörde att gälla. Försäkringskassan bedömde att Humana skäligen borde insett att rätten till assistansersättning inte längre fanns för assistanstagaren, och att Humana ska återbetala beloppet.

Humana har inte valt att begära omprövning eller överklagat återkravsbeslutet. Beslutet har vunnit laga kraft.

Återkrav om 9 429 137 kr, 23 december 2021

Perioden avser juni 2015 - oktober 2021

Försäkringskassan har med anledning av återkravet inkommit med en anmälan till IVO den 5 januari 2022.

Av Försäkringskassans anmälan och beslut om återkrav framgår att Försäkringskassan mottagit flera anonyma anmälningar om att en assistanstagare som Humana varit anordnare för inte haft ett hjälpbehov som ger rätt till assistansersättning. Uppgifter som framkommit har varit att assistanstagaren har klarat sådant som toalettbesök och förflyttningar själv. Vidare innehöll anmälningarna uppgifter om att närstående assistenter inte arbetat och att de andra assistenterna har fått arbeta med annat som exempelvis att servera vid fester och arbeta med trädgårdsbestyr.

Försäkringskassan startade med anledning av detta en kontrollutredning, vilket resulterade i att assistanstagarens assistansersättning drogs in. Försäkringskassan tog under utredningen även del av uppgifter från Polismyndigheten som gjort observationer av assistanstagaren.

Försäkringskassan har i sin utredning konstaterat att Humana inte har anmält ändrat hjälpbehov som det är skyldigt till enligt lag, vilket bolaget haft möjlighet att göra vid Försäkringskassans utredningar om assistanstagarens hjälpbehov som genomfördes 2015 och 2018 där representanter från bolaget deltagit. Vidare

konstaterades att Humana i egenskap av anordnare bör ha varit väl insatt i hur assistanstagarens dagliga hjälpbehov ser ut, samt haft kännedom om hur assistansen utförts och vilka hjälpmedel som eventuellt behövts i samband med exempelvis hygienmoment.

Av utredningen framgår att Försäkringskassan begärt in bl.a. genomförandeplaner. Bolaget inkom med en genomförandeplan som Försäkringskassan bedömt var efterhandskonstruerad då flera datum inte stämmer överens. Vad gäller en efterfrågad genomförandeplan avseende 2018 som Humana inte inkom med har ombud för bolaget svarat att det berodde på att saker och ting försvinner.

Försäkringskassan har vidare begärt in kvitton för utlägg som Humana ersatt assistanstagaren för och bedömt som anmärkningsvärt att bolaget har bekostat flera av utläggerna med assistansersättning. Det var bl.a. kostnad för tandkräm, Topz och stora mängder rengöringsmedel. Försäkringskassan kontaktade Humana angående detta och bolaget medgav att vissa kostnader inte borde ha godkänts och att det kan ha brustit i sin kontroll.

Under Försäkringskassans utredning har det även framkommit att assistanstagaren gjort en resa utomlands tillsammans med en assistent. Försäkringskassan kontaktade Humana gällande detta och bolaget uppgav att det inte ersatt assistenten för något under den resan. Försäkringskassan frågade om inte assistenten fått något traktamente under utlandsvistelsen men bolaget har då uppgett att det inte visste något om resan.

Försäkringskassan har även i utredningen uppmärksammat att en assistent till assistanstagaren haft annat arbete dagtid men redovisat ständigt natt hos assistanstagaren.

Försäkringskassan har bedömt att Humana förorsakat den felaktigt utbetalda assistansersättningen genom att ha lämnat oriktiga uppgifter i tidsredovisningarna. Vidare att bolaget inte fullgjort sin skyldighet att anmäla assistanstagarens ändrade hjälpbehov. Enligt Försäkringskassan borde Humana i egenskap av assistansanordnare och arbetsgivare för assistenter haft kännedom om hur assistansen har utförts och ha upparbetade rutiner kring detta.

Humana har överklagat beslutet som ska prövas av förvaltningsrätten.

Återkrav om 236 069 kr, 5 april 2022

Avser perioden augusti 2016 – februari 2018

Av Försäkringskassans beslut om återkrav framgår att om det finns särskilda skäl kan assistansersättning lämnas även för tid när assistanstagaren vistas i eller deltar i barnomsorg och skola. Den aktuella assistanstagaren har inte varit beviljad särskilda skäl att ta med sig sina assistenter under tiden hen varit på förskola och skola. Ändock har ersättning för assistans betalats ut under tiden assistanstagaren vistats i skolan, d.v.s. Humana har redovisat assistans under skoltid trots att assistanstagaren inte beviljats assistans denna tid.

Humana uppger att det valt att inte överklaga beslutet.

Återkrav om 14 982 017 kr, 3 maj 2022

Avser perioden juli 2013 – oktober 2021

Av Försäkringskassans beslut om återkrav framgår att assistanstagaren som haft Humana som anordnare inte behövt den hjälp som hen beviljats i enlighet med tidigare beslut om personlig assistans. Assistansersättningen från Försäkringskassan har därför betalats ut felaktigt. Bl.a. framgår att uppgifter från en skyddsron d från 2018 som visade att det inte fanns behov av anpassad skyddsutrustning för att assistenterna skulle kunna arbeta tryggt och säkert samt att miljön där assistansen utförs inte behövt anpassas. I handlingsplan från 2020 framgår att inga hjälpmedel användes. Enligt Försäkringskassan kan avsaknad av hjälpmedel vara en indikation för en anordnare att en assistanstagare klarar mer själv. Försäkringskassan anser att Humana i egenskap av anordnare bör vara väl insatt i hur assistanstagarens dagliga hjälpbehov ser ut, samt haft kännedom om hur assistansen utförs, och vilka hjälpmedel som eventuellt behövts. Försäkringskassan bedömer att Humana haft kännedom om att assistanstagaren klarar av fler moment självständigt än vad som framkommer i beslutet om assistans. Humana har dock inte fullgjort sin anmälningsskyldighet och därmed lämnat oriktiga uppgifter som förorsakat felaktig utbetalning av assistansersättning.

Humana har överklagat beslutet och det ska prövas av förvaltningsrätten.

Återkrav om 13 765 861 kr, 3 juni 2022

Avser perioden juli 2013 – januari 2022

Mot bakgrund av en anmälan har Försäkringskassan genomfört en utredning gällande en assistanstagarens hjälpbehov som Humana anordnat assistansen för. Utredningen, som bl.a. baseras på uppgifter i journalhandlingar, visade att assistanstagaren har stora färdigheter och är självständig i många delar av hens dagliga livsföring. Försäkringskassan bedömde att assistanstagaren inte längre omfattas av personkretsen enligt LSS som kan ge rätt till assistansersättning.

Försäkringskassan har bedömt att Humana, med hänsyn till sitt arbetsgivaransvar, bör ha en sådan organisation att god insyn och kännedom om assistanstagarens hjälpbehov finns.

Humana har överklagat beslutet och det ska prövas av förvaltningsrätten.

Återkrav om 211 002 kr (6 juli 2022)

Avser perioden februari – april 2022

Försäkringskassan fattade beslut om att dra in rätten till assistansersättning för en assistanstagare då hen inte hade de grundläggande hjälpbehoven som krävs för att få assistansersättning från Försäkringskassan. Utredningen visade att assistanstagaren ifråga hade flyttat till en bostad på tredje våningen i ett hus utan hiss och som inte var bostadsanpassad utifrån hens behov i vardagen. Därmed

förelåg väsentligt ändrade förhållanden i assistanstagarens vardag som påverkar hen i den dagliga livsföringen sedan flytt skett till den nya bostaden.

Försäkringskassan har bedömt att Humana i egenskap av assistansanordnare borde haft kännedom om att assistanstagarens hjälpbehov inte överensstämmer med beslutet om assistans. Humana borde insett att det inte haft rätt till assistansersättningen mot bakgrund av de ändrade förhållandena gällande assistanstagares hjälpbehov.

Humana har begärt omprövning av återkravsbeslutet hos Försäkringskassan och därefter överklagat beslutet till förvaltningsrätten. Målet är ännu inte avgjort.

Återkrav om 80 325 kr, 19 september 2022

Avser perioden september – december 2021

Av Försäkringskassans beslut om återkrav framgår att Humana den 18 mars 2022 inkom med en anmälan till Försäkringskassan om misstänkt fusk med assistansersättning för en assistanstagare som det är anordnare för. Humana har till Försäkringskassan uppgett att efter en intern kontroll har det upptäckts att en av deras uppdragschefer systematiskt har sjukskrivit och tillsatt vikarier i syfte att skapa dubbel ersättning för samma arbetspass. Av anmälan har det även framgått att en assistent inte har varit på plats hos assistanstagaren men redovisat arbetad tid under september 2021 – december 2021.

Försäkringskassan har bedömt att Humana, när det skickade in tidsredovisningar om assistansersättning, försäkrade att uppgifterna i ansökan varit riktiga och fullständiga. Bolaget har därmed lämnat oriktiga uppgifter till Försäkringskassan och mottagit assistansersättning som det inte haft rätt till. Humana har återbetalat beloppet.

Återkrav om 677 286 kr, 3 oktober 2022 och återkrav om 7 835 922 kr, 24 oktober 2022

Återkravet om 677 286 kr är riktat mot assistanstagaren och avser perioden oktober 2012 – juni 2013 och återkravet om 7 835 922 kr är riktat mot Humana och avser perioden juli 2013 – augusti 2021

Försäkringskassan inkom med en anmälan till IVO den 23 juni 2022 om att Försäkringskassan under augusti 2021 fattat beslut om att en av Humanas assistanstagare inte längre har rätt till assistansersättning. Utredningen som ledde fram till detta beslut visade följande. I beslut om assistansersättning beskrevs det att assistanstagaren behövde hjälp med att sköta sin personliga hygien, klä på och av sig, förflytta sig, laga mat, handla, träna, utöva fritidsaktiviteter samt hjälp under natten. En anonym anmälan inkom till Försäkringskassan varefter en utredning gjordes som visade att assistanstagaren inte har ovanstående hjälpbehov utan istället beskrivits i medicinskt underlag som självständig i sina förflyttningar, på- och avklädning samt i sin personliga omvårdnad. Av medicinskt underlag har det framgått att vårdpersonal ansett att assistanstagaren inte är i behov av personlig assistent för att sköta sin dagliga livsföring men att assistanstagaren begärt att

vården ska skriva att hen är det. Humana har varit anordnare för assistanstagaren sedan åtminstone 2002. Med anledning av ovanstående har Försäkringskassan anmält detta till IVO då anordnaren bör ha haft kännedom om assistanstagarens förmågor alternativt har brustit i sin insyn kring om eller hur assistans har utförts.

Försäkringskassan har efter anmälan till IVO fattat beslut om återkrav till både Humana och assistanstagaren för olika perioder som assistansersättningen betalats ut felaktigt.

Av Försäkringskassans beslut om återkrav riktat till Humana för perioden juli 2013 – augusti 2021 framgår att Försäkringskassan bedömt att bolaget i sitt arbetsgivaransvar ingår att känna till vilket behov av assistans assistanstagaren har och utförandet av detsamma, detta då bolaget har avtal med såväl assistanstagaren för vilken assistansen utförs som assistenterna som utför den. Försäkringskassan har konstaterat att bolaget medverkat till att ha lämnat oriktiga uppgifter om assistanstagarens behov då tid för assistans har rapporterats. När Humana skickat in tidsredovisningar om assistansersättning har bolaget inte lämnat korrekta uppgifter då utredningen visat att assistans inte har utförts i enlighet med beslut och är därmed återbetalningsskyldigt.

Enligt Försäkringskassans beslut om återkrav riktat till assistanstagaren för perioden oktober 2012 – juni 2013 har Försäkringskassan bedömt att assistanstagaren i samband med assistansersättning samt vid utredningen inför beviljandet av ersättningen 1997 på ett medvetet sätt eller av grov oaktsamhet lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter om sitt hjälpbehov samt omfattningen av dessa. I redovisningen till Försäkringskassan har inte heller korrekta uppgifter lämnats.

Av journalanteckningar från Försäkringskassan som IVO tagit del av framgår att återkravet mot assistanstagaren skulle ha omfattat ytterligare 9 852 221 kr för perioden augusti 1997-september 2012, men med anledning av bestämmelserna om prescription avskrevs felutbetalningen för tiden innan september 2012. Det totala beloppet som utbetalats felaktigt avseende assistanstagaren avser således 18 365 429 kr.

Humana uppger att det har begärt omprövning av beslutet till Försäkringskassan.

Återkrav om 316 224 kr, 2 november 2022

Avser perioden april – september 2016

Av Försäkringskassans beslut om återkrav framgår att en assistanstagare som Humana anordnar assistans för har under en period under 2016 bott på ett korttidsboende, vilket Försäkringskassan fick vetskap om i efterhand via en LSS-handläggare i Jönköpings kommun. När en person vistas på korttidsboende har hen inte rätt assistans. Humana som vid den tidsperioden mottagit förskottsutbetalning från Försäkringskassan (assistansersättning betalades tidigare ut i förskott från Försäkringskassan), inkom inte med någon sluträkning om att assistans inte utförts under perioden som assistanstagaren bott på korttidsboende.

Försäkringskassan har bedömt att Humana skäligen borde ha insett att den utbetalning av assistansersättning som bolaget mottagit har betalats ut felaktigt och mottagit assistansersättning som det inte haft rätt till. Återkravet är betalat av Humana.

Återkrav om 1 480 999 kr, 23 november 2022

Avser perioden juli 2018 – juli 2022

Av Försäkringskassans beslut om återkrav framgår att Försäkringskassan startade en utredning med anledning av en anmälan som inkom till myndigheten. Av anmälan framkom att en assistanstagare som Humana är anordnare för är beviljad dubbelassistans men att detta aldrig har utförts de fem senaste åren, trots det har tidsredovisningar fyllts i och skickats in till Försäkringskassan om utförd dubbelassistans. Försäkringskassan har i sin utredning kontaktat tre assistenter varav en har avslutat sin anställning hos assistanstagaren. Alla tre har uppgett att de alltid arbetat ensamma och inte utfört någon dubbelassistans. Humana lämnade synpunkter till Försäkringskassan med anledning av framkomna uppgifter och anser att det är assistanstagaren som förorsakat de felaktiga utbetalningarna.

Försäkringskassan har bedömt att Humana är den som lämnat oriktiga uppgifter om utförda assistanstimmar då det är bolaget som inkommit med underlag till Försäkringskassan om utförd assistans och har därmed förorsakat att felaktig assistansersättning har betalats ut.

Humana har begärt omprövning av beslutet hos Försäkringskassan.

Återkrav om 12 380 417 kr, 1 december 2022

Återkravet är riktat mot assistanstagarens dödsbo och avser perioden december 2012 – juni 2022

Av Försäkringskassans beslut om återkrav framgår att en assistanstagare som Humana anordnat assistansen för under ovanstående period inte haft ett hjälpbehov som ger rätt till assistansersättning. Vid senaste mötet som Försäkringskassan hade med assistanstagaren i april 2022 uppgav assistanstagaren att hen kan äta och dricka självständigt, förutom vid enstaka tillfällen i månaden. Assistanstagaren och ombud har genom åren angett att hen kan inta frukosten till viss del själv men att hen resterande delen av dagen haft behov av hjälp med att matas. Ombud från Humana har tidigare varit med vid uppföljning av omprövningsbeslut och lämnat uppgift om att assistanstagarens hjälpbehov kvarstått enligt tidigare beslut.

Efter att Försäkringskassan startat sin utredning av assistanstagaren har Humana i juli 2022 skickat en skriftlig anmälan till Försäkringskassan om ändrat förhållande gällande assistansersättning. I anmälan har en tjänsteman på Humana framfört att assistanstagaren meddelat att hen har påbörjat en behandling för åtta månader sedan och därmed har ett förändrat hjälpbehov bl.a. rörande måltider. Av uppgifter som Försäkringskassan inhämtat från sjukvården framgår inga utredningar som visat på någon förändring avseende assistanstagarens funktionsnedsättning eller

begränsning i armfunktion. Utifrån framkomna uppgifter i utredningen är det enligt Försäkringskassan sannolikt att det hjälpbehov som assistanstagaren uppgav gällande matning inte förelegat vare sig vid första utredningen 2009 eller därefter.

Försäkringskassan har därmed bedömt att assistanstagarens totala behov av hjälp för grundläggande behov inte överstigit 20 timmar per vecka och har orsakat felutbetalningen av assistansersättning genom att ha lämnat felaktiga uppgifter om sin funktionsnedsättning och yrkat på ett större hjälpbehov än vad hen haft.

Vid tiden för detta beslut har överklagandefristen inte löpt ut.

Återkrav där Humanas överklagande bifölls i första instans men där domstolen ändå bedömt att bolaget lämnat oriktiga uppgifter. Återkravet omfattade 12 250 522 kr och avsåg perioden juli 2013 - januari 2019. Försäkringskassans beslut är daterat den 31 mars 2020.

Av Försäkringskassans utredning framgår att Försäkringskassan tagit del av uppgifter som styrker att en assistanstagare har flera och bättre förmågor än vad ombud och Humana har anförts i ansökningar om assistansersättning. Det framgår även att assistenter redovisat utförd assistanstid som innebär osannolika arbetspass, bl.a. har en assistent haft två andra arbetsgivare med anställningsomfattning som sammanlagt överstiger mer än 100 % och utöver det redovisat utförd assistanstid hos assistanstagaren.

Beslutet överklagades av Humana. Dom meddelades av Förvaltningsrätten i [REDACTED] i mål nr [REDACTED] som biföll överklagan. Förvaltningsrätten bedömde att bolaget har förorsakat en felaktig utbetalning genom att lämna oriktiga uppgifter om utförd assistans till Försäkringskassan men att den närmare omfattningen inte har tydliggjorts av Försäkringskassan. Förvaltningsrätten konstaterade att det har ålegat bolaget att redovisa korrekta uppgifter till Försäkringskassan som visar utförd assistanstid för respektive assistent som har arbetat hos assistanstagaren och att det föreligger ett orsakssamband mellan att felaktiga tidsrapporter lämnats in till Försäkringskassan och att Försäkringskassan betalat ut assistansersättning.

Försäkringskassan har överklagat förvaltningsrättens beslut. Vid tidpunkten för detta beslut har kammarrätten meddelat prövningstillstånd, sakfrågan är dock ännu inte avgjord.

Även om förvaltningsrätten biföll bolagets överklagande visar domen att bolaget ändå bedöms ha lämnat felaktiga tidsredovisningar till Försäkringskassan och därmed fått assistansersättning utbetalt felaktigt, om än i oklar omfattning. IVO anser därför att föreliggande omständigheter kan beaktas vid IVO:s lämplighetsbedömning.

Återkrav som Humanas assistanstagares gode man överklagade och som första instans avslog men som andra instans biföll eftersom återkravet var riktad till fel person

Återkravet omfattade 6 713 723 kr och avsåg perioden oktober 2014 – december 2018. Försäkringskassans beslut är daterat den 16 november 2020 och riktades mot assistanstagarens gode man.

Assistanstagaren har haft Humana som assistansanordnare under hela perioden.

Försäkringskassan beslutade efter omprövning den 3 februari 2021 att inte ändra tidigare beslut om att god man till en assistanstagare ska betala tillbaka 6 713 723 kr som har utbetalats för mycket i assistansersättning. Av omprövningsbeslutet framgår att den gode mannen medvetet eller av grov vårdslöshet lämnat oriktiga och vilseledande uppgifter avseende hur assistans har utförts vilket inneburit att assistanstagarens verkliga behov av assistans inte gått att bedöma. Det har visat sig att hjälpbehovet för de grundläggande behoven inte uppgått till minst 20 timmar i veckan, vilket innebär att assistanstagaren inte haft rätt till personlig assistans. Vidare framgår av utredningen att tidsredovisningar har lämnats in avseende utförd assistans då assistent varit på resa, varit i annat land och inte befunnit sig tillsammans med assistanstagaren och därmed inte kan ha utfört någon assistans. Assistans har även redovisats när assistanstagaren varit på daglig verksamhet.

Förvaltningsrätten i [REDACTED] ([REDACTED] i mål nr [REDACTED]) har avslagit den gode mannens överklagande. Av domen framgår att assistansersättning felaktigt har betalats ut till assistanstagaren, bl.a. genom att tidsredovisningar lämnats in avseende utförd assistans då assistenten varit på resa, varit i annat land och inte befunnit sig tillsammans med assistanstagaren eller genom att assistans redovisats då assistanstagaren varit på daglig verksamhet. Det är den gode mannen som orsakat att assistansersättning betalats ut felaktigt då denne undertecknat räkningar för assistansersättning.

Humana uppger att domen överklagades och att Kammarrätten i [REDACTED] [REDACTED]-[REDACTED] dom i mål nr [REDACTED]) medgivit bifall till överklagandet. IVO noterar att kammarrätten bedömer att det saknas grund för att besluta om återkrav av assistansersättning från den gode mannen.

Även om kammarrätten biföll den gode mannens överklagande har underinstansen ändå bedömt att assistansersättning felaktigt betalats ut. IVO anser därför att föreliggande omständigheter kan beaktas vid IVO:s lämplighetsbedömning. Oaktat att Försäkringskassan ställde återkravet mot fel person.

Avgränsning angående Försäkringskassans beslut om återkrav
IVO har avgränsat sin granskning avseende beslut om återkrav. De beslut som IVO granskat rör återkrav om betydande belopp som är fattade under perioden 2018 till och med den 1 december 2022. Således kan det även finnas återkrav om mindre belopp, samt beslut om återkrav som är fattade innan 2018 och efter den 1 december 2022 som skulle kunna vara relevanta att beakta i denna tillsyn.

IVO redogör nedan för ett återkrav omfattande ett mindre belopp. Detta för att ge exempel på att det finns fler beslut som visar på brister i hantering av allmänna medel.

Under september 2020 fattade Försäkringskassan ett beslut om återkrav mot Humana om 20 687 kr avseende perioden juli – september 2019. Försäkringskassans utredning visade bl.a. att en assistent flera gånger redovisat assistans hos en assistanstagare samtidigt som det av kontoutdrag framkom att kortköp gjorts på annan plats. Kortköpen hade gjorts på platser som assistanstagaren, enligt utredningen, inte kan vistas på p.g.a. att assistanstagaren är mycket utåtagerande och oberäknelig. Beslutet överklagades till förvaltningsrätten som ansåg att Försäkringskassan med tillräckligt hög grad av sannolikhet visat att assistans inte har utförts i rapporterad omfattning. Även om bolaget inte skulle ha orsakat de felaktiga utbetalningarna borde det under alla omständigheter skäligen ha insett att utbetalningarna var felaktiga. En anordnare bör med hänsyn till sitt arbetsgivaransvar ha en sådan organisation att det har kännedom om hur assistansen bedrivs. Domen har vunnit laga kraft.

Ytterligare anmälningar till IVO från Försäkringskassan

Anmälan, 12 september 2022

Försäkringskassan fattade under november 2020 beslut om att dra in rätten till assistansersättning för en assistanstagare efter att Försäkringskassan fått en anonym anmälan och genomfört en utredning om rätten till assistansersättning. Vid utredningen berättade assistanstagaren själv om ett minskat hjälpbehov i vardagen samt att hen har fått en s.k. track bortopererad. Assistanstagaren var beviljad tid för hjälp med track som grundläggande behov med ett flertal timmar varje vecka. Anhöriga har talat om för Försäkringskassan att assistanstagaren har informerat företrädare för Humana om att tracken har bortopererats och frågat om detta föranleder en anmälan till Försäkringskassan. Enligt anhöriga har Humana svarat att det inte ska anmälas till Försäkringskassan då assistanstagaren fyllt 65 år. Företrädare för Humana har bekräftat denna information. Utredningen visar även att assistanstagaren är ensam 16 timmar i sträck i genomsnitt nio tillfällen per månad, vilket framkommer i tidsredovisningar.

Försäkringskassan skickade en anmälan till IVO med anledning av detta beslut, då Försäkringskassan bedömde att uppgifterna i beslutet gjorde att Humanas lämplighet att bedriva personlig assistans kan ifrågasättas. Underlag bifogades där det framgår att Försäkringskassan avser att rikta ett återkrav till assistanstagaren om 4 317 497 kr.

Anmälan, 12 april 2022

Försäkringskassan har undersökt olika riskmoment i handläggningen som kan leda till felaktiga utbetalningar. Under år 2021 undersöktes fenomenet att en personlig assistent redovisar arbetad tid för samma dag som hen får hel ersättning från en dagförmån. Urvalet bestod av ärenden där assistenter under perioden januari – december 2020 har redovisat arbetstid för samma dagar som de fått hel ersättning för sjukpenning, föräldrapenning eller tillfällig föräldrapenning.

Angående assistenter anställda hos Humana har Försäkringskassan konstaterat följande avvikelser i assistenternas tidsrapportering i de ärenden som valts ut för närmare granskning:

- Sjukpenning — 1 511 tillfällen (redovisade arbetspass) då assistenter rapporterat arbetad tid samtidigt som de uppburit hel sjukpenning.
- Föräldrapenning — 2 328 tillfällen (redovisade arbetspass) då assistenter rapporterat arbetad tid samtidigt som de uppburit hel föräldrapenning.
- Tillfällig föräldrapenning – 539 tillfällen (redovisade arbetspass) då assistenter rapporterat arbetad tid samtidigt som de uppburit hel tillfällig föräldrapenning.

Totalt uppgår detta till 4 378 arbetstillfällen under år 2020 som tidsredovisats av Humanas assistenter samtidigt som de uppburit en dagersättning från Försäkringskassan och därmed inte skulle arbetat. Detta kan enligt Försäkringskassan bero på att det i bolaget är oordning med administrationen av exempelvis tidsredovisningar, räkningar och/eller ofullständiga anmälningar om nya assistenter.

Anmälan, 4 juli 2022

Försäkringskassan fattade under juli 2021 beslut om att en av Humanas assistanstagare inte längre har rätt till assistansersättning. Vid beviljandet av assistansersättningen uppgav assistanstagaren ifråga att hen hade ett omfattande hjälpbehov då hen var rullstolsburen och behövde hjälp vid förflyttningar, med personlig hygien, med på- och avklädning och ibland med att inta sina måltider. Med anledning av ett tips från kommun startade Försäkringskassan en utredning och gjorde ett hembesök hos assistanstagaren. Bostaden var inte anpassad utifrån hjälpbehoven och det saknades rinnande vatten samt toalett. Vidare har Försäkringskassan fått uppgifter från Polismyndigheten om att assistanstagaren kan framföra en svårstyrd husbil, resa ensam, klarar personlig hygien, toalettbesök, på- och avklädning samt kan äta och dricka helt självständigt. Det framkom även att assistenterna inte var hos assistanstagaren och arbetade samt att assistanstagaren befann sig i ett annat land medan assistenterna befann sig i Sverige.

Försäkringskassan anser att Humana har brustit som anordnare eftersom assistanstagaren inte har haft det hjälpbehov som hen har angett och eftersom dess anställda inte har utfört sina arbetsuppgifter. Försäkringskassan menar även att bolaget kan ha brustit i sitt uppdrag som arbetsgivare utifrån vad som framkommit om assistenternas arbetsförhållanden hos den aktuella assistanstagaren.

Anmälningar från kommuner

Anmälning från Trelleborgs kommun, 15 februari 2021

Trelleborgs kommun vill uppmärksamma IVO på att Humana återkommande bryter mot arbetstidslagstiftningen.

Av anmälan framgår att det finns personliga assistenter som arbetar varje dag i månaden. Även om assistenterna har dygnsvila så har de inte veckovila vilket är reglerat i arbetstidslagen.

Anmälningar från Göteborgs stad, 25 juni 2020 och 10 juni 2021

Göteborgs stad vill uppmärksamma IVO på brister i utförandet av assistansen för en assistanstagare som har Humana som assistansanordnare.

IVO har mottagit två anmälningar gällande assistanstagaren. Av den första anmälan framgår att förvaltningen misstänker att Humana fuskar med tider och inte har insyn i hur assistansen utförs. Det framgår bl.a. att bolaget aldrig har redovisat tid för assistans under natten, trots att assistanstagaren är beviljad det och framfört eget önskemål om det. Av den kompletterande anmälan framgår att det inte har blivit någon förändring. Humana redovisar fortfarande ingen utförd assistansnattetid trots att kommunen bedömt att assistanstagaren har behov av att ha en assistent hos sig nattetid. Vidare framgår att assistanstagaren har trygghetslarm som hen använt ungefär varannan månad vid fallolyckor. Det har använts nattetid trots att det borde funnits en assistent hemma hos assistanstagaren. Humana har till kommunen uppgett att det enligt förarbetena till LSS (prop. 1992/93:159) får schemaläggas efter behov och använder trygghetslarmet som kompensation. Göteborgs stad uppger att den har skälig anledning att tro att assistanstagaren inte får sina behov tillgodosedda och att insatsen inte utförs på det sätt som hen önskar och har beslut om.

Anmälan från Södertälje kommun, 3 mars 2022

Södertälje kommun vill uppmärksamma IVO på att Humana uppsåtligt ej verkställt ett beslut om personlig assistans enligt 9 § 2 p. LSS sedan april 2021.

Av anmälan framgår att kommunen upplevt ett motstånd från Humana att verkställa en assistanstagares beslut om personlig assistans enligt LSS och att bolaget haft en byråkratisk utpressningsmetod för att få de timmarna som tillgodoser Humanas ekonomiska intressen. Det snarare än att tillgodose assistanstagarens faktiska behov och att verkställa beslutet. Kommunen uppger att assistanstagaren har bott på ett korttidsboende i över ett års tid i onödan då Humana meddelat att det inte tänkt verkställa beslutet förrän bolaget får de timmar som det anser är rätt. Kommunen uppger vidare att på grund av att beslutet om personlig assistans inte har verkställts så har assistanstagaren även fått betala för vistelsen på korttidsboende samt hyran för sin egen bostad under denna tid, vilket inte skulle ha behövts om bolaget verkställt beslutet. Kommunen har påtalat för bolaget att det bör säga upp avtalet med assistanstagaren om kapaciteten inte finns för att verkställa beslutet samt upplysa assistanstagarens gode man om möjligheten att välja annan anordnare, vilket bolaget inte gjort. Kommunen uppger att Humanas agerande har varit oseriöst och medfört att assistanstagaren inte kunnat återvända till sin bostad.

Anmälan från Ale kommun, 13 juni 2022

Ale kommun vill uppmärksamma IVO på att Humana vid flertalet tillfällen under vintern 2021 samt våren 2022 brustit i sitt utförande av assistans.

Av anmälan framgår att en assistanstagare som har Humana som anordnare av sin assistans inte har fått sitt beslut om personlig assistans enligt 9 § 2 p. LSS verkställt fullt ut. Assistanstagaren har vid flera tillfällen inte haft assistenter hos sig på grund

av assistenters sjukfrånvaro eller att dessa har kommit flera timmar för sent. Konsekvensen av att assistenter inte har varit hos assistanstagaren har medfört att hen blivit sängliggande och utan hjälp och stöd i flera timmar vid ett flertal tillfällen. Detta har medfört en stor oro för assistanstagaren som behövt hantera detta genom att få stöd från anhöriga eller använda sig av sitt trygghetslarm. Av anmälan framgår flera exempel på hur utförandet har brustit och kommunen uppger att dessa lett till skada och risk för att assistanstagaren farit illa.

Anmälan från Jönköpings kommun, 19 juli 2022

Jönköpings kommun vill uppmärksamma IVO på hur Humana har agerat som anordnare för två assistanstagare i kommunen och ifrågasätter bolagets seriositet.

Av anmälan framgår att kommunen blivit kontaktad av Humana då bolaget ämnade avsluta ett assistansuppdrag som det utförde. Enhetschefen på kommunen gjorde då ett hembesök hos assistanstagaren för att träffa hen och anhörig, skriva avtal och överenskommelse om när kommunen skulle börja verkställa uppdraget. Vid hembesöket fick enhetschefen veta att Humana avslutat uppdraget dagen innan hembesöket, vilket inte framgått tidigare. Assistanstagaren stod därmed helt utan assistansanordnare. När kommunen kontaktade Humana hänvisade kontaktpersonen på bolaget till att kommunen har det yttersta ansvaret för assistanstagaren och att bolaget haft svårt att rekrytera personal samt är bekymrade över arbetsmiljön hos assistanstagaren. Ett par veckor senare kontaktade Humana återigen kommunen om ytterligare ett assistansuppdrag som det samma vecka skulle avsluta. Bolaget hänvisade även i detta fall till kommunens yttersta ansvar för assistanstagaren. Enhetschefen på kommunen försökte föra en dialog om att få till en rimlig övergång som lämnar utrymme för rekrytering och inskolning av nya assistenter.

Kommunen anser med hänvisning till de beskrivna händelserna att Humana brister i sitt utförande samt skapar påtagliga risker för assistanstagaren i och med den undermåliga överlämningen och tiden kommunen gavs i övertagandet av assistansen. Kommunen påtalar att eftersom båda assistanstagarna har autism är det viktigt att förändring i vardagen noggrant planeras, vilket inte har gjorts av Humana. I och med att ingen planering har gjorts har det drabbat och eller riskerat att skada dessa assistanstagare.

Anmälan från Finspångs kommun, 18 maj 2022

Finspångs kommun vill uppmärksamma IVO på deras oro kring kvaliteten i utförandet av assistansen för en assistanstagare som har Humana som assistansanordnare.

Av anmälan framgår att Humana har anställt en assistent som av kommunen har beviljats beslut om daglig verksamhet enligt 9 § 10 p. LSS och som bedömts inte stå till arbetsmarknadens förfogande utifrån den beviljade insatsen. Det framgår att när kommunen fick kännedom om detta granskades assistentens tidsredovisningar för arbete hos assistanstagaren som är dennes syster. Kommunen har konstaterat att Humana fakturerat för utfört arbete som assistent med en omfattning av 38-50 timmar per månad från juni 2021 till februari 2022 samtidigt som personen haft

beslut om daglig verksamhet. Kommunen kontaktade Humana med anledning av ovanstående och bolaget uppgav att det inte haft kännedom om detta. Kommunen tog en ny kontakt två dagar senare för att följa upp detta med Humana. Kommunen fick då svaret att bolaget haft kontakt med assistenten och även andra syskon till assistanstagaren som uppger att assistanstagaren uppskattar att ha sitt syskon som anställd assistent.

Anmälan från Södertälje kommun, 8 november 2022

Södertälje kommun vill uppmärksamma IVO att Humana uppsåtligt ej verkställt myndighetens beslut om personlig assistans enligt 9 § 2 p. LSS sedan juli 2022. Av anmälan framgår att en assistanstagare har överklagat sitt beslut om personlig assistans och hör av sig till kommunen via ombud eftersom Humana inte vill verkställa det befintliga beslutet. Detta trots att assistanstagaren vill ha assistans utfört av Humana utifrån det befintliga beslutet.

Kommunen anser att Humana har allvarliga brister i organisationen och att tillståndet att kunna bedriva assistans bör ifrågasättas. Detta då det inte är första gången som Humana assistans inte vill verkställa beslut där de är missnöjda över omfattningen och är mer intresserad av verksamhetens vinstdrift än att tillgodose behov som assistanstagare har rätt till och där Humana själva ingått i avtal som de bryter mot.

Bristande förmåga att efterfölja IVO:s tidigare beslut avseende författningskrav om att utveckla och säkra kvaliteten i verksamheten

IVO bedömer att Humana saknar förmåga att efterfölja IVO:s tidigare beslut avseende författningskrav om att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten i dess verksamhet med personlig assistans, vilket gör att Humana och dess företrädare ytterligare brister i kravet på lämplighet i övrigt.

Enligt IVO:s uppfattning kvarstår bristerna trots att IVO flertalet gånger påtalat att Humana inte följt kraven i fråga om att utöva egenkontroll, varefter bolaget uppgett att det vidtagit åtgärder för att förbättra detta.

IVO ser mycket allvarligt på att bolaget inte självt haft den insyn i assistansen som krävs för att kunna lämna korrekta uppgifter i tidsredovisningar och följa uppgiftsskyldigheten vid ändrade förhållanden till Försäkringskassan. Vilket framgår av att Försäkringskassan uppmärksammat åtskilliga felaktigheter i den tidsredovisning som Humana undertecknat och inlämnat till Försäkringskassan.

Dessutom riskerar den bristande kontrollen och insynen i assistansen att assistanstagare inte får det stöd och hjälp de har rätt till. En fungerande egenkontroll leder till att en assistansanordnare får en god insyn i hur assistansen bedrivs och kan fänga upp eventuella brister. Därmed kan de åtgärder som krävs vidtas för att undanröja bristerna för att säkra kvaliteten i verksamheten.

En anordnare kan uppmärksamma brister i assistansen exempelvis genom att följa

upp genomförandeplaner och sociala journaler för sina assistanstagare, ha en god regelbunden dialog med assistenterna och ha arbetsplatsträffar för assistanstagarens assistenter där de tillsammans för samtal om utförandet av assistansen.

IVO har i fyra tillsynsbeslut, fattade under 2018, 2021 och 2022, påtalat att Humana brustit gällande egenkontroll. Humana har i redovisningar till IVO uppgett att det justerat sina rutiner avseende detta. Exempelvis redovisade Humana redan under 2018 flertalet åtgärder för att komma tillrätta med bristerna i egenkontrollen och under 2021 uppgavs att det varje månad genomförs egenkontroll av varje kunds assistans för att se till att processer och mål följs i förhållande till en säker och kvalitativ assistans.

Kvaliteten i en verksamhet med personlig assistans ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras, detta framgår av 6 § första stycket sista meningen LSS. Lagkravet preciseras i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Med stöd av ledningssystemet ska assistansanordnaren planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten, 3 kap. 2 § SOSFS 2011:9. En del i detta är att assistansanordnaren ska utöva egenkontroll med den frekvens och i den omfattning som krävs för att anordnaren ska kunna säkra verksamhetens kvalitet, enligt av 5 kap. 2 § SOSFS 2011:9.

Nedan redogörs för de beslut IVO har fattat som rör egenkontroll.

Beslut 5 november 2018, dnr 3.5.1-40716/2017

IVO initierade under 2017 ett tillsynsärende avseende Humana utifrån en anmälan från Försäkringskassan. Under handläggningen inkom även en kommun med en anmälan, vilken tillfördes ärendet. Anmälningarna avsåg brister i assistansen gällande två assistanstagare.

Efter genomförd utredning utifrån anmälningarna fattade IVO den 5 november 2018 beslut om att Humana bl.a. skulle säkerställa att egenkontroll utförs för att systematiskt säkra verksamhetens kvalitet. Av beslutet framgår att Humana brustit i att utöva egenkontroll enligt 5 kap. 2 § SOSFS 2011:9, vilket ska göras med den frekvens och i den omfattning som krävs för att säkra verksamhetens kvalitet.

Humana yttrade sig inför beslutet och hänvisade till att bolaget har ett kvalitetsledningssystem som används för att kvalitetssäkra verksamheten. Angående detta framhöll IVO att ett kvalitetsledningssystem i sig inte är en garanti för att verksamheten når uppställda krav och mål. IVO betonade att ett fungerande kvalitetssystem bl.a. bör möjliggöra en fortlöpande och systematisk uppföljning av individuella behov och önskemål.

Med anledning av IVO:s beslut redovisade Humana vilka åtgärder bolaget skulle vidta för att komma tillrätta med bristerna avseende egenkontrollen. Åtgärderna var följande.

- Genomgång och kartläggning av personalens kunskap om egenkontroll.
- Uppdatering av rutiner gällande egenkontroll.

- Implementering av en ny rutin för egenkontroll före årsskiftet 2018/2019.
- Utbildning i egenkontroll har lagts in i kvalitetsintroduktion för alla nyanställda tjänsteman.

IVO godtog de redovisade åtgärderna och avslutade ärendet. Detta eftersom IVO bedömde att Humana vidtagit och planerade att vidta åtgärder som ger förutsättningar för att komma tillrätta med de brister som IVO funnit i verksamheten.

Beslut 19 december 2018, dnr 8.5-20439/2018

IVO inledde under 2018 ett tillsynsärende avseende Humana gällande bl.a. brister i assistansen för en assistanstagare. IVO bedömde att Humana till viss del brustit i sitt ansvar för att leverera insatser av god kvalitet till assistanstagaren. Detta då anordnaren inte haft den insyn och kontroll som är nödvändig för att kunna säkerställa att insatsen hos en assistanstagare varit av god kvalitet. IVO avslutade ärendet utan vidare åtgärder eftersom insatser för att komma tillrätta med bristerna bedömdes ha vidtagits av Humana.

Beslut 30 mars 2021, dnr 3.5.1-43976/2019

Två anmälningar till IVO avseende brister i utförandet av assistans gav upphov till en tillsyn av Humana där IVO i sitt beslut påtalar att bolaget har brustit i uppföljning av assistansen. IVO anger i beslutet att det i vissa assistansärenden funnits brister och att det förelegat ett behov av översyn för att upprätthålla en god kvalitet, bl.a. genom kontinuerliga egenkontroller av processer och mål men även genom uppföljning av assistanstagarens genomförandeplaner. Humana uppgav i ärendet att det varje månad genomförs egenkontroll av varje kunds assistans för att se till att processer och mål följs i förhållande till en säker och kvalitativ assistans. IVO avslutade ärendet utan ytterligare åtgärder.

Beslut 10 maj 2022, dnr 3.5.1-48116/2021

Med anledning av till IVO inkommet klagomål gällande assistans utförd hos en assistanstagare hos Humana, genomförde IVO en tillsyn. IVO konstaterade efter utredning att verksamheten inte bedrivits med god kvalitet och att Humana brustit i det systematiska kvalitetsarbetet. I skälen för beslutet framgår att bolaget har brustit i bl.a. egenkontroll. IVO begärde att Humana skulle redovisa sin inställning till de brister som IVO konstaterat. I Humanas redovisning framförs bl.a. att rutinen för egenkontrollen ska uppdateras. IVO godtog de åtgärder som Humana redovisade och betonade skyldigheten att bedriva den egenkontroll som behövs för att följa upp och säkerställa verksamhetens kvalitet.

Brister i seriositet och arbetsgivaransvar gällande utländsk arbetskraft

IVO bedömer att Humana har brustit i seriositet och arbetsgivaransvar i fråga om anställning av utländsk arbetskraft. Detta visar ytterligare att bolaget och dess företrädare brister i kravet på lämplighet i övrigt. IVO ser allvarligt på uppgifter som framkommit i avslagsbeslut från Migrationsverkets avseende uppehålls- och arbetstillstånd för arbete som personlig assistent hos Humana. Besluten visar att Humana inte uppfyllt sina skyldigheter enligt utlänningslagstiftningen.

IVO har tagit del av tre avslagsbeslut från Migrationsverket riktade till enskilda personer. Besluten är fattade under perioden oktober 2019 - april 2022. Av besluten framgår följande.

Beslut 16 oktober 2019

Migrationsverket beslutade att avslå en sökandes ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd för arbete som personlig assistent hos Humana. Av beslutet framgår att den sökande skrivit under ett anställningserbjudande från Humana samma dag som tjänsten utannonserades. Annonseringen anses därmed avbruten och tjänsten inte längre aktuell för någon annan att söka. Migrationsverket har bedömt att tjänsten endast utannonserats i en dag och att unionsföreträdet inte har iakttagits av Humana vid rekryteringen av den sökande. Unionsföreträdet innebär att det egna landets befolkning samt befolkningen i EU/EES och Schweiz ska ha företrädare till befintliga arbetstillfällen. Arbetsgivaren ska se till att rekryteringsförfarandet är förenligt med Sveriges åtaganden inom EU, 6 kap. 2 § utlänningslagen (2005:716), UtIL.

Beslut 25 november 2021

Migrationsverket beslutade att avslå en sökandes ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd för arbete som personlig assistent hos Humana. Av beslutet framgår att den sökande tidigare beviljats arbetstillstånd knutet till en annan arbetsgivare men sedan har påbörjat en anställning hos Humana utan att lämna en ny ansökan om arbetstillstånd till följd av arbetsgivarbytet. Sökanden har således arbetat illegalt hos Humana från den 1 juli 2020 och fyra månader framåt. Av utlänningsförordningen (2006:97), UtIF, följer ett ansvar för Humana som arbetsgivare att kontrollera en utlännings rätt att vara och arbeta i Sverige, 6 kap. 13 a §. Den som har en utlännings anställd som saknar föreskrivet arbetstillstånd kan dömas till böter eller fängelse, 20 kap. 6 § UtIL.

Beslut 28 april 2022

Migrationsverket beslutade att avslå en sökandes ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd för arbete som personlig assistent hos Humana. Av beslutet framgår, i likhet med beslutet från den 25 november 2021, att den sökande tidigare beviljats arbetstillstånd knutet till en annan arbetsgivare men har sedan påbörjat en anställning hos Humana utan att lämna en ny ansökan om arbetstillstånd till följd av arbetsgivarbytet. Det innebär att sökanden har arbetat illegalt hos Humana under tidsperioden 1 juni 2019 - 4 augusti 2020. Migrationsverket har bedömt att det finns skäl att ifrågasätta seriositeten och skötsamheten hos Humana. En arbetsgivare som brister i sättet att tillämpa regler om arbetstillstånd beaktas med mindre trovärdighet och går i förlängningen miste om möjligheten få beviljat arbetstillstånd för arbetstagare från utlandet som bolaget önskar anställa. Humana har inte följt skyldigheten att som arbetsgivare kontrollera en utlännings rätt att vara och arbeta i Sverige enligt 6 kap. 13 a § UtIF.

Återkallelse utan föregående föreläggande

IVO återkallar tillstånden direkt, utan ett föregående beslut om föreläggande om att åtgärda bristerna, i enlighet med 26 g § fjärde stycket LSS och 13 kap. 9 § tredje

stycket SoL. Detta då IVO bedömer att bristerna i lämplighet i övrigt inte kan anses vara ursäktliga och är av den allvarlighetsgrad och av den art att bolaget saknar rättsliga och faktiska möjligheter att avhjälpa bristerna. Jämför HFD 2022 ref. 36 I och II samt prop. 2017/18:158 s. 53.

Bedömningen att bristerna inte kan anses vara ursäktliga och är allvarliga görs utifrån omständigheterna i underlagen från Försäkringskassan som visar på att misskötsamheten är omfattande och av systematisk karaktär vilket även har resulterat i felaktiga utbetalningar om stora belopp till bolaget. Således förvaltar Humana inte allmänna medel på ett betryggande sätt.

Gällande att bolaget saknar faktiska och rättsliga möjligheter att avhjälpa bristerna har IVO konstaterat att bolaget i flera av IVO:s tidigare tillsyner uppgett att det ska arbeta med förbättringsarbete och egenkontroll. Trots det har Försäkringskassan uppmärksammat omfattande och upprepade brister som resulterat i ett flertal återkrav. Därmed har bolagets tidigare vidtagna åtgärder inte haft avsedd effekt, vilket visar på bristande förmåga att utöva egenkontroll och därmed bristande insyn i assistansen som det anordnar.

IVO vill vidare hänvisa till dom från Kammarrätten i Stockholm (2021-10-28, med mål nr 6480-21) där kammarrätten delade förvaltningsrättens bedömning att de brister som framkommit genom återkrav från Försäkringskassan inte kan åtgärdas. Vidare att det har funnits grund för IVO att återkalla tillstånden utan ett föregående föreläggande om att åtgärda bristerna. Det som bolaget anförde om ändrade rutiner föranledde ingen annan bedömning. Samma resonemang förs i dom från Förvaltningsrätten i Stockholm (2021-10-29, mål nr 5172-21). Förvaltningsrätten fann att bolaget saknade faktiska möjligheter att avhjälpa bristerna. Det fanns grund för IVO att besluta om att återkalla bolagets tillstånd utan ett föregående föreläggande. Se även domar från Förvaltningsrätten i Stockholm 2021-11-08 i mål nr 2498-21 och 2022-09-08 i mål nr 14793-21.

Bristerna i lämplighet i övrigt är sammanfattningsvis så allvarliga, omfattande och inte ursäktliga att det står klart att tillstånden ska återkallas utan ett föregående föreläggande.

Beslutet gäller omedelbart enligt 27 § LSS och 16 kap. 4 § SoL.

Tillämpliga bestämmelser

Vid en prövning enligt 23 § tredje stycket LSS och 7 kap. 2 § tredje stycket SoL får tillstånd att bedriva verksamhet med personlig assistans, ledsagarservice, avlösarservice och hemtjänst endast innehåsa av den som i övrigt bedöms lämplig. Avseende aktiebolag ska lämplighetsprövningen bland annat omfatta aktieägare, styrelseledamöter och styrelsesuppleanter. Vid lämplighetsbedömningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas.

Om ansvarig myndighet i samband med tillsyn funnit allvarliga brister i en

verksamhet kan det påverka bedömningen av företrädarnas lämplighet (prop. 2017/18:158 s. 50).

I förarbetena till lämplighetsprövningens införande i LSS (prop. 2012/13:1 Utgiftsområde 9, s. 216 f.) framhålls vikten av att verksamhetsutövare hanterar de stora summor pengar de tar emot på ett betryggande och korrekt sätt. Regeringen uttalar att den redovisning som ska göras till Försäkringskassan löpande ska hanteras på ett tillförlitligt sätt. Vidare framhålls att den som missköter sig i vissa avseenden inte bör få fortsätta som tillståndshavare, även om det inte har kunnat påvisas kvalitetsbrister i verksamheten. Detta då det inte är rimligt att en tillståndshavare som inte kan visa hur assistansersättning har använts ska få fortsätta att ta emot och förvalta stora summor som härrör från allmänna medel. Den enskilde bör tryggt kunna vända sig till en tillståndshavare i förvisning om att denna uppfyller lagens krav i alla avseenden.

Ett tillstånd kan återkallas utan föregående föreläggande om aktören saknar rättslig eller faktisk möjlighet att åtgärda de brister som föranlett frågan om återkallelse av tillståndet (prop. 2017/18:158 s. 53).

Kommunikation

Behöriga företrädare för Humana har löpande under tillsynen getts tillfälle att yttra sig över de handlingar som ligger till grund för IVO:s beslut. Sammanfattningsvis anser Humana att de aktuella återkravsbesluten inte ger anledning att ifrågasätta bolagets lämplighet i övrigt. Vad bolaget anfört i yttranden ändrar inte IVO:s sammantagna bedömning att bolaget och dess företrädare inte uppfyller kravet på lämplighet i övrigt.

Av bolagets yttranden framgår i huvudsak följande.

Försäkringskassans återkrav

Brister som framkommer i återkravsbesluten påverkar inte lämpligheten. Humana anför att brister som inte har att göra med företrädarna personligen kan beaktas i lämplighetsprövningen men då främst avseende situationer där myndigheten har funnit allvarliga brister i verksamheten. Bolaget menar dock att det i förarbetsuttalanden och praxis inte är helt klarlagt vad som avses med allvarliga brister i verksamheten. Humana anser att det bör vara fråga om brister av viss dignitet för att dessa ska kunna påstås vara allvarliga brister i verksamheten. Bolaget menar att det håller hög nivå av kvalitet i alla led samt att det material som IVO tillfört ärendet inte visar eller på annat sätt medför att bolagets verksamhet skulle vara behäftad med allvarliga brister. Bolaget anser att IVO inte bör tillmäta förekomsten av återkraven någon avgörande betydelse i tillsynen av bolaget. Enligt bolaget visar förekomsten av återkrav i sig inte att företrädarna för bolaget brustit i vilja och förmåga att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna.

Angående detta vill IVO framhålla att besluten om återkrav från Försäkringskassan visar på allvarliga brister i hantering av allmänna medel. Detta bedömer IVO påverkar bolagets och dess företrädares lämplighet i övrigt. Det är viktigt att

verksamhetsutövare hanterar de stora summor pengar som de tar emot på ett betryggande och korrekt sätt. IVO har i många motsvarande ärenden lagt återkravsbeslut till grund för återkallelse av tillstånd och domstolen delar IVO:s bedömning att dessa påverkar lämpligheten, se exempelvis Kammarrätten i Stockholms dom den 28 oktober 2021 i mål nr 6480-21.

Försäkringskassans beslut och handläggning

En stor del av Humanas yttrande avser kritik mot Försäkringskassans handläggning och rättstillämpning. Bolaget ger ingående redogörelser för sakomständigheterna i respektive återkravsärende. Humana anser att det föreligger en betydande osäkerhet avseende förutsättningarna för Försäkringskassans återkrav. Det ifrågasätter riktigheten i majoriteten av Försäkringskassans beslut om återkrav. Bolaget har överklagat nästan samtliga återkravsbeslut som ligger till grund för detta beslut.

IVO kan och ska inte utreda omständigheter kring bolagets återkravsskyldighet, felaktig tidsredovisning och anmälningsskyldighet. Detta är något som är förbehållet Försäkringskassan att utreda, och därefter domstolen att överpröva. IVO har heller ingen anledning att ifrågasätta riktigheten i Försäkringskassans utredningar och beslut.

För att IVO ska kunna bedöma om tillståndshavaren och dess företrädare uppfyller kravet på lämplighet i övrigt inhämtar IVO rutinmässigt uppgifter och beslut från andra myndigheter, t.ex. beslut om restföringar från Kronofogdemyndigheten, beslut från Skatteverket och beslut om återkrav från Försäkringskassan. IVO har som tillsynsmyndighet rätt att förlita sig på andra myndigheters beslut och lägga uppgifter i dessa till grund för sin bedömning av bolagets lämplighet.

Humana uppger vidare att det saknas möjlighet hos Försäkringskassan att ta emot frivillig återbetalning vid ostridiga återkravsärenden, d.v.s. att göra självrettelser. Istället måste Försäkringskassan informeras om felaktigheten och sedan fatta beslut om återbetalning innan Humana kan återlämna assistansersättning.

Avseende detta vill IVO uppmärksamma att inget av återkraven som ligger till grund för IVO:s bedömning, med undantag för ett återkrav, avser ärenden där bolaget gjort en självrettelse.

Assistanstimmarna som återkraven avser är en begränsad del av Humanas totala assistans

Humana anger att assistansersättningen som omfattas av återkraven utgör en marginell andel av den totala assistansen som bolaget utför. Humana anser att detta bör ställas i proportion till varandra.

IVO konstaterar att lagakraftvunna återkrav mot bolaget och assistanstagare som anlitat Humana uppgår till mångmiljonbelopp. Varje återkrav grundas i att felaktiga uppgifter har lämnats till Försäkringskassan vid fler än bara några enstaka tillfällen. Återkraven har omfattat ett inte obetydligt antal assistanstagare och anmälningar från Försäkringskassan visar att bolaget dessutom lämnat ännu fler oriktiga uppgifter i tidsredovisningar. IVO bedömer således med beaktande av

systematiken, att bristerna pågått under lång tid och att det rör stora belopp att beslutet är proportionerligt.

Återkravsbeslut som inte vunnit laga kraft ska inte beaktas av IVO

Humana framför att återkravsbeslut riktade mot bolaget inte är att likställa med att återkraven är berättigade. Domstolen har avslagit flertalet av Försäkringskassans krav på Humana då Försäkringskassan inte visat att förutsättningarna för beslut om återkrav varit uppfyllda. Ett antal av återkravsbesluten har också väsentligen ändrats av förvaltningsdomstolarna. Mot bakgrund av det oklara rättsläget är det av vikt att Försäkringskassans beslut om återkrav prövas av domstol innan IVO lägger ett beslut om återkrav till grund för någon slutsats.

IVO anser att uppgifter i Försäkringskassans beslut har ett betydande bevisvärde, även om besluten inte har vunnit laga kraft, se Kammarrätten i Jönköpings dom den 16 december 2015 i mål nr 761-15 och Kammarrätten i Stockholms dom den 28 oktober 2021 i mål nr 6480-21. Därmed anser IVO att även återkravsbeslut som vid tidpunkten för IVO:s bedömning inte vunnit laga kraft ska beaktas vid lämplighetsprövningen.

Av de återkravsbeslut riktade mot Humana som IVO tagit del av under tillsynen har fyra överklaganden bifallits av domstolen. Ett av dessa har trots det beaktas i lämplighetsbedömningen eftersom domstolen ändå bedömt att Humana har lämnat oriktiga uppgifter i tidsredovisningar till Försäkringskassan, om än i oklar omfattning (se beslutet avseende återkrav om 12 250 522 kr). Tilläggas ska att Försäkringskassan har överklagat denna dom till kammarrätten där den fortfarande handläggs. De resterande tre bifallen har IVO bortsett från i bedömningen. Vidare har domstolen i tre fall minskat återkravsbeloppen, varav ett fall avser återkrav av ett lägre belopp som inte ligger till grund för IVO:s bedömning. I dessa fall har domstolen också bedömt att Humana har förorsakat att assistansersättning betalats ut felaktigt, men i mindre omfattning. Således beaktas dessa beslut i IVO:s bedömning eftersom de visar på att bolaget brister i sin hantering av allmänna medel.

Felaktigheter i tidsredovisningar har inte föranletts av medvetet eller vårdslöst agerande från Humana

Bolaget anför att när det gäller fråga om återbetalning av assistansersättning gör det alltid en bedömning av om beloppet ska återbetalas av bolaget eller om det finns anledning att överklaga Försäkringskassans beslut. Situationer då bolaget har haft del i sådana felaktigheter har inte föranletts av något medvetet eller vårdslöst agerande från bolagets sida. Varken öppna eller avslutade ärenden om återbetalning hos Försäkringskassan innebär att Humana skulle ha otillbörligen medverkat till felaktiga utbetalningar av assistansersättning. Gällande s.k. "formella fel" i tidrapporter ligger det utanför bolagets kontroll att med lagliga medel kontrollera att det vid varje givet tillfälle är rätt assistent som utför den personliga assistansen, i det fall då assistenter exempelvis bytt arbetspass med varandra. Humana uppger vidare att det inte förekommer något fall där bolaget varit medveten om att en assistanstagare överdrivit eller helt hittat på sitt

hjälpbehov. Det skulle i så fall vara ett rent kriminellt upplägg.

IVO anser i likhet med kammarrätten (Kammarrätten i Göteborg dom 2019-09-23 i mål nr 6082-18) att det inte vore i enlighet med återkravsreglerna om en anordnare skulle kunna freda sig mot återkrav genom att hävda okunnighet om hur assistansen har givits. En sådan tolkning skulle i praktiken kunna omintetgöra återkravsskyldigheten i sådana fall. Det ska även beaktas att det inte heller krävs att ersättningsmottagaren varit medveten om felaktigheten eller agerat oaktsamt. Således ska även återkrav som inte föranletts av medvetet eller vårdslöst agerande från anordnaren beaktas i lämplighetsprövningen.

IVO kan därtill konstatera att Försäkringskassan i ett par fall bedömt att Humana har haft kännedom om ändrade förhållanden men ändå inte uppfyllt sin anmälningsskyldighet till Försäkringskassan (se återkravet om 14 982 017 kr samt anmälan från Försäkringskassan daterad den 12 september 2022). Det förekommer också ett ärende där Humana uppfyllt anmälningsskyldigheten men fortsatt att felaktigt redovisa assistans i avvaktan på Försäkringskassans utredning och beslut (se återkravet om 196 669 kr).

Förbättringsarbete och nya rutiner

Humana uppger att det har inarbetade rutiner och arbetssätt för att förhindra och upptäcka fusk och att det arbetar kontinuerligt med förbättringsarbete. Bolaget uppger att det vidtagit och kommer att vidta ett antal åtgärder för att utveckla sin assistansverksamhet. Bolaget har tillsatt ett förbättringsteam som har analyserat omfattning och orsaker till återkrav, identifierat risker samt planerat och prioriterat vilka åtgärder som bolaget ska vidta. Exempel på sådana åtgärder är att anpassa bolagets egen- och internkontroller, uppdatera rutin för hantering av misstänkta oegentligheter, genomföra ett antal interna fortbildningsinsatser och upprätta nya checklistor. Humanas arbete med ständiga förbättringar innebär att verksamheten tar lärdom av sådant som inträffar för att ge så väl assistanstagare som assistenter och tjänstepersoner ännu bättre förutsättningar att använda, utföra och redovisa personlig assistans på ett korrekt sätt. Bolaget har bilagerat ett antal interna dokument som beskriver hur bolaget bedriver sin assistansverksamhet. Humana menar att även om det finns inarbetade rutiner och arbetssätt för att förhindra och upptäcka fusk samt att förbättringsarbete bedrivs, inträffar det ibland att personer medvetet eller omedvetet gör fel. Liksom i alla verksamheter uppstår ibland oönskade situationer. Bolaget är tryggt med att det har de rutiner som krävs för att kunna hantera även oönskade situationer när de uppstår. Att fel inträffar innebär inte att bolaget saknar kunskap och verktyg. Bolaget betonar att det tillsammans med branschorganisation deltar i ett förbättringsarbete för att ta fram nya metoder för att assistansanordnare och även Försäkringskassan ska ha den insyn och kontroll som krävs. Därutöver framförs att bolaget, via sin chefsjurist, kommer att delta i dialogseminarium med Försäkringskassan gällande tillämpning av assistansersättning.

IVO anser att bristerna i lämplighet i övrigt inte går att åtgärda med det nya förbättringsarbetet och rutinerna som bolaget presenterar i denna tillsyn. Dels för

att bolaget tidigare visat att det inte har förmåga att komma tillrätta med då konstaterade brister och dels eftersom bristerna i lämplighet i övrigt är så allvarliga och omfattande.

Vidare motivering varför bristerna inte går att åtgärda framgår i avsnittet "Återkallelse utan föregående föreläggande".

Därutöver anser IVO att även om bolaget arbetar vidare med förbättringsarbete och uppdaterar sina rutiner behöver det inte nödvändigtvis betyda att bolagets ansvariga och anställda förmår att efterleva dessa.

Kommunens anmälningar

Humana anser att ingen av de inkomna anmälningarna till IVO från kommuner bör tillmätas någon betydelse i tillsynen. Bolaget redogör för sin syn gällande respektive anmälan. Sammanfattningsvis har bolaget en annan uppfattning om vad som inträffat och att det inte åsidosatt sina skyldigheter. Gällande en anmälan medger bolaget vissa brister, men anser dessa vara ursäktliga.

Trots att bolaget har en annan uppfattning av vad som hänt, anser IVO ändå att uppgifterna i anmälningarna har ett bevisvärde i fråga om bolagets lämplighet.

IVO:s tidigare beslut

Humana uppger att bolaget bedriver ett gediget systematiskt kvalitetsarbete i enlighet med rådande forskning inom området och Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Bolaget har bilagt dokument som beskriver bolagets systematiska kvalitetsarbete och hur bolaget arbetar med uppföljning och egenkontroll. Vidare beskriver bolaget i sitt yttrande hur det har arbetat vidare utifrån bristerna som föranlett IVO:s tidigare beslut.

IVO anser inte att det är tillräckligt att ha rutiner och policys utan bolaget måste säkerställa att dessa efterlevs. Försäkringskassans beslut visar på återkommande brister i efterlevnad av dessa. Om rutinerna och policys följts hade bolaget själva t.ex. uppmärksammat ändrade förhållanden gällande assistanstagare som påverkar rätten till assistansersättning.

Migrationsverkets beslut

Humana anför att besluten från Migrationsverket inte visar på något organisatoriskt systematiskt fel. Två av fallen beror på att enskild tjänsteman hos bolaget missuppfattat bolagets interna policy. Policyn innebär att bolaget som huvudregel inte ska anställa personer med medborgarskap från länder utanför EU/EES och Norden, där det krävs att bolaget ansöker om arbetstillstånd för att personen ska få komma till Sverige och arbeta. Gällande det tredje fallet medger Humana att det brustit i kontrollen av medborgarskap och rätten att arbeta i Sverige, då assistenten "följde med" assistanstagaren från annan assistansanordnare.

Humana anställer årligen ca 3 800 personliga assistenter på längre och kortare anställningar. De tre besluten från Migrationsverket är undantag i bolagets

verksamhet. Bolaget menar att den begränsade mängden avvikelser tvärt om talar för att bolaget har goda insikter i regelverket och dessutom vilja och förmåga att följa det. Bristen är ursäktlig. Bolaget har kortfattat angivit vilka åtgärder som vidtagits för att säkerställa att det som skett inte ska inträffa igen. Inget av besluten handlar om misstänkta skenanställningar, falska arbetsgivarintyg, arbetskraftsexploatering eller andra oegentligheter.

IVO ser allvarligt på de brister i arbetsgivaransvar gällande utländsk arbetskraft som framgår av Migrationsverkets beslut. IVO instämmer i att det är ett fåtal anställda som berörs jämfört med det totala antalet anställda i bolaget. Trots det finner IVO att det är anmärkningsvärt att bolaget som arbetsgivare vid två tillfällen anställt utländska personer utan att granska den grundläggande omständigheten huruvida de har tillstånd att arbeta i Sverige. Humana hänvisar till att enskilda tjänstemän inom bolaget har gjort fel. Detta visar enligt IVO att bolaget inte kunnat säkerställa eller kontrollerat att rutiner följts vid anställning av utländsk arbetskraft.

Även den omständigheten att bristande kontroll av arbetstillstånd kan beaktas som ett brott enligt UtL visar på allvarlighetsgraden gällande denna kontroll. Sammantaget anser IVO således att besluten från Migrationsverket påverkar bedömningen av kravet på lämplighet.

Föreläggande

Humana uppger att för det fall IVO inte delar bolagets inställning att det uppfyller förutsättningarna för att bedriva verksamhet med personlig assistans, har bolaget resurser, förmåga och vilja att efterkomma eventuella krav från IVO. Bolaget har både rättslig och faktisk möjlighet att åtgärda eventuella brister i verksamheten, och det gäller såväl identifierade som nya sådana. Om IVO trots allt skulle anse att ett ingripande är nödvändigt så motsätter sig Humana inte att IVO utfärdar ett föreläggande i enlighet med 26 f § LSS. Bolaget har rättsliga och faktiska möjligheter att efterleva ett eventuellt föreläggande.

Gällande IVO:s inställning till detta hänvisas till stycket ”Återkallelse utan föregående föreläggande”.

Ytterligare information

Den 8 november 2011 beviljades Humana Assistans AB tillstånd att bedriva enskild verksamhet i form av personlig assistans enligt 9 § andra stycket LSS, dnr 6.3.1-39179/2010. Därefter har bolaget ansökt om ändring av tillstånd, och det senaste tillståndsärendet har dnr 6.3.2-18321/2018. Bolaget har ca 2 100 assistanstagare.

Den 21 november 2019 beviljades Humana Assistans AB tillstånd att bedriva enskild verksamhet i form av ledsagarservice enligt 9 § tredje stycket LSS, dnr 6.3.1-10674/2019. Bolaget utför ledsagarservice för 13 personer.

Den 21 november 2019 beviljades Humana Assistans AB tillstånd att bedriva enskild verksamhet i form av avlösarservice enligt 9 § femte stycket LSS, dnr

6.3.1-10670/2019. Bolaget utför avlösarservice för elva personer

Den 21 november 2019 beviljades Humana Assistans AB tillstånd att bedriva enskild verksamhet i form av hemtjänst enligt 7 kap. 1 § första stycket SoL, dnr 6.3.1-10666/2019. Bolaget utför hemtjänst för en person.

IVO avser att informera samtliga kommuner om detta beslut.

Beslut i detta ärende har fattats av tf. avdelningschefen Ann Einerth. I den slutliga handläggningen har enhetschefen Anette Nilsson och biträdande avdelningsjuristen Ulrika Holfelt deltagit. Inspektören Karolina Linde och inspektören Katariina Delopoulos har varit föredragande.

Beslutet har den 31 januari 2023 godkänts elektroniskt av tf. avdelningschefen Ann Einerth och förts in i IVO:s ärendehanteringssystem.

Kopia till: Försäkringskassan och kommuner
Bilaga 1: Hur man överklagar

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om ni vill överklaga detta beslut ska ni skriva till Förvaltningsrätten i Stockholm **men adressera det till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).**

Ert överklagande måste ha **kommit in till IVO inom tre veckor** från den dag ni fick ta del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag som beslutet meddelades.

Om överklagandet kommer in i rätt tid och IVO inte ändrar beslutet på så sätt som begärs i överklagandet kommer skrivelsen skickas vidare till förvaltningsrätten i oförändrat skick.

Överklagandet ska innehålla

1. vilket beslut som överklagas och **diarienummer (dnr)** det har
2. **varför** ni anser att beslutet ska ändras och **vilken ändring** ni vill ha
3. vilka bevis som åberopas
4. **vem** som står bakom överklagandet med angivande av namn och personnummer/organisationsnummer
5. **kontaktuppgifter** till den som överklagar (t.ex. adress, telefon, e-post).

Överklagandet skickas till den adress hos IVO som framgår av det överklagade beslutet.

